

TALKA KALBAI IR TAUTAI

Vilniaus universiteto Rektoriui prof. habil. dr. Artūriui Žukauskui
 Vilniaus universiteto Senatui
 Vilniaus universiteto Tarybai
 Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Tarybai

(taip pat susipažinti):

LR Prezidentei Daliai Grybauskaitei

LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkui akad. prof. habil. dr. Eugenijui Jovaišai

LR švietimo ir mokslo ministrei Jurgitai Petrauskienei

Viešas asociacijos „Talka kalbai ir tautai“ kreipimasis dėl Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto pertvarkos

Vilnius, 2017-11-15

Kreipimosi esmė:

2017 m. vykstančią VU Filologijos fakulteto pertvarką būtų galima vertinti labai gerai, jeigu ne nuostata padalinių nomenklatūroje savanoriškai atsisakyti visko, kas susiję su lituanistika ir baltistika: dabar numatomi fakulteto padalinių pavadinimai (<http://www.flf.vu.lt/struktura/institutai/arksi>) puikiausiai galėtų funkcionuoti bet kurioje pasaulio šalyje, nes atsisakoma savitumo, tautiškumo žymių. Tokia kosmopolitinė padalinių nomenklatūra visiškai neatitinka per amžius Vilniaus universitete puoselėtų tautinių vertybių, todėl kreipiamės ir prašome dar pagalvoti prieš apsisprendžiant žengti tokį netinkamą mokslo, valstybės ir lietuvių tautos atžvilgiu žingsnį.

Šiuo metu vyksta Vilniaus universiteto pertvarka, todėl norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į kai kuriuos jau ryškėjančius, bet minint Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį netoleruotinus dalykus. Tikimės geranoriško bei išmintingo Jūsų indėlio į Jūsų institucijos tobulinimo procesą.

1. **Vilniaus universiteto veiklos tęstinumas nuo XVI a. iki dabar**. Drįstame priminti Jums gerai žinomą dalyką, kad Vilniaus universiteto statute deklaruojamas veiklos tęstinumas nuo Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Stepono Batoro 1579 m. balandžio 1 d. privilegija ir popiežiaus Grigaliaus XIII tų pačių metų spalio 30 d. bule įsteigtos ir *Academia et Universitas Vilnensis Societatis Jesu* pavadintos, 1832 m. Rusijos caro valdžios

---

Lietuvos Respublikos piliečių asociacija „Talka kalbai ir tautai“. Kodas 304706956

El. paštas: asociacija@talkakalbairtautai.lt Tel. +370 698 30925, adr.: Europos parko g. 302, Vilniaus r. sav.

Atsiskaitomoji sąskaita: LT52 7044 0600 0819 0327 ŠEB banke

Tarybos nariai: Gintaras Karosas Kazimieras Garšva Gintaras Songaila Nijolė Balčiūnienė Laisvūnas Šopauskas
 Vytautas Sinica Jonas Vaitkus Robertas Grigas Jonas Vaiškūnas Mindaugas Karalius Gediminas Storpirštis Jonas Kauneckas
 Jonas Burokas Romas Pakalnis Monika Morkūnaitė Dalius Stancikas Laimutė Kalėdienė Algirdas Endriukaitis

uždarytos, Lietuvos Valstybės Tarybos 1918 m. gruodžio 5 d. aktu atgaivintos kaip *Vilniaus universitetas*, kuris pergyveno okupacijas ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. birželio 12 d. įstatymu atgavo autonomiją, todėl Vilniaus universitetas visada yra ir buvo tas pats universitetas.

2. Lituanistinė ir baltistinė veikla Vilniaus universitete. Dar nuo 1612 m. šio universiteto auklėtinis, vėliau jo profesorius Konstantinas Sirvydas pats pirmasis užsiėmė tiesiogine lituanistine veikla Vilniaus universitete. Čia įsisteigę XIX a. pradžios filomatų ir filaretų sąjūdžiai žadino, švietė ir ugdė lietuvių tautą bei rengė dirvą lietuvių tautos atgimimui (ką reiškia vien Simono Daukanto darbai). 1919 m., vos atgavus Vilniaus universitetą, jis ėmė garsėti pasaulinio lygio indoeuropeistiniais ir lituanistiniais Jano Otremskio ir Jano Safarevičiaus tyrimais. XX a. 6-7 dešimtmečiai, gūdaus sovietmečio metas, o Vilniaus universiteto baltistika, profesorius Jonas Kazlauskas ir jo mokykla, buvo pakilę į nematytas aukštumas, pradėtas leisti iki šiol vienintelis pasaulyje žurnalas *Baltistica*, įkurta Baltų filologijos katedra. Sovietų režimo pasipriešinimas lituanistinei ir baltistinei veiklai buvo žiaurus: 1961 m. atliktas ideologinis valymas VU Lietuvių literatūros katedroje – pašalintos dėstytojos Vanda Zaborskaitė, Irena Kostkevičiūtė, Aurelija Rabačiauskaitė ir Meilė Lukšienė, 1970 m. neaiškiais aplinkybėmis žuvo profesorius Jonas Kazlauskas. Šimtmečiais Vilniaus universitetas buvo lietuviybės židinys, iš jo sklido meilės tautai dvasia, kurią jis skiepijo savo mokiniams.

Prašome Vilniaus universitete išsaugoti baltistikos, ypač lietuvių kalbos, tyrimus ir dėstymą, jokia būdu neatsisakyti nuorodų į lietuvių kalbą ir baltistiką padalinių nomenklatūroje.

Sunerimę dėl grėsmės lituanistikai ir baltistikai Vilniaus universitete iškilūs baltistai dar vasarą yra tiesiogiai kreipęsi į Vilniaus universiteto Rektorių, apie pavojų įspėja ir žinomi Lietuvos lituanistai bei baltistai, jie rašo straipsnius, dalyvauja diskusijose žiniasklaidoje ir susitikimuose su visuomene, siekdami perspėti visuomenę dėl kosmopolitinės politikos pražūtingumo, todėl susipažinę su mūsų kreipimusi neabejodami jį palaiko: akademikas prof. habil. dr. Zigmas Zinkevičius, profesoriai habilituoti daktarai Aldona Paulauskienė, Arnoldas Piročkinas, Vitas Labutis, Jūratė Sofija Laučiūtė, Laima Kalėdienė, Alvydas Butkus, habil. dr. Kazimieras Garšva ir dar ne vienas lituanistas, kuriam rūpi lietuvių tautos likimas.

Asociacijos „Talka kalbai ir tautai“ Tarybos vardu

Pirmininkas

Gintaras Karosas